

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **N. D. M A.**, zastoupen JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2176/2, Praha 3, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 5. 2020, č. j. 42 A 8/2020 – 32,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti částku 6 352 Kč do třiceti (30) dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Matěje Šedivého, advokáta.

Odůvodnění:

I.
Průběh dosavadního řízení

[1] Rozhodnutím Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, Odboru cizinecké policie, Oddělení pobytových agend ze dne 4. 10. 2019, č. j. KRPU-151814-17/ČJ-2019-040026, bylo žalobci uloženo správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), současně byla stanovena doba, po kterou nelze žalobci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, a to v délce 10 měsíců. Správní orgán I. stupně zároveň podle § 118 odst. 1 zákona o pobytu cizinců stanovil žalobci dobu k vycestování z území

České republiky do 60 dnů od právní moci rozhodnutí, přičemž současně určil, že se na žalobce nevztahují důvody znemožňující vycestování podle § 179 zákona o pobytu cizinců.

[2] Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí odvolání, které žalovaná rozhodnutím ze dne 11. 3. 2020, č. j. CPR-41057-4/ČJ-2019-930310-V236, zamítla a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdila. Podle žalované bylo prokázáno, že žalobce pobýval na území České republiky od 20. 8. 2019 do 27. 8. 2019 bez platného oprávnění k pobytu, ač k tomu nebyl oprávněn, pročež správní orgán I. stupně zcela v souladu s § 119 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců vydal napadené rozhodnutí o správním vyhoštění. K námitkám žalobce žalovaná uvedla, že pokud žalobce má zájem pobývat na území České republiky (což nespadá do kategorie základních lidských práv), je povinen dodržet zákonné podmínky. Žalovaná jako orgán, který dohlíží nad migrací, nemá zájem bránit cizincům v léčbě, pouze řeší porušování zákonů a ukládá potřebná opatření osobám, které tyto zákony nedodržují. Dle žalované se nelze dovolávat nutnosti pokračovat v léčbě, neboť žalobce v takovém zdravotním stavu již vstoupil na území České republiky a sám uvádí, že se zde jeho stav zlepšil. K námitce žalobce ohledně pokračování v léčbě a nutnosti vyčkat na vyhotovení kompenzačních pomůcek žalovaná uvedla, že žalobce může rehabilitovat v místě, kde bude mít povolen pobyt (což nemusí být výhradně Česká republika), a rovněž vyhotovené kompenzační pomůcky lze na takové místo doručit. Žalobce si měl dle žalované již před příjezdem na území České republiky zjistit délku léčení a dobu vyhotovení kompenzačních pomůcek (přičemž měl předpokládat možnost změny této doby) a podle toho požádat o udělení dlouhodobého víza nebo povolení k pobytu.

[3] Žalovaná dále upozornila, že neformální komunikace mezi správním orgánem I. stupně a zástupcem žalobce před zahájením správního řízení nezaložila žalobci oprávněný pobyt. Správní orgán I. stupně se dle žalované zabýval rovněž okolností, že řízení bylo zahájeno na podnět žalobce samotného (taktéž i tím, že v řízení spolupracoval se správním orgánem a šlo o první porušení zákona), a to v rámci posouzení přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života žalobce. Žalovaná se ztotožnila se správním orgánem I. stupně v tom, že zásah do soukromého života žalobce je zcela únosný v porovnání s veřejným zájmem na tom, aby na území České republiky pobývali pouze cizinci, kteří se v dohledné minulosti nedopustili protispolečenského jednání. Žalovaná konstatovala, že byly dány důvody pro správní vyhoštění a nebyl shledán nepřiměřený dopad do soukromého a rodinného života žalobce; z tohoto důvodu tedy nebyl namístě postup dle § 50a zákona o pobytu cizinců. Žalovaná neshledala ani tvrzenou nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.

[4] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu k Městskému soudu v Praze, který věc dle § 7 odst. 6 s. ř. s. postoupil Krajskému soudu v Ústí nad Labem, jenž rozhodnutí žalované rozsudkem ze dne 21. 5. 2020, č. j. 42 A 8/2020 – 32, zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení.

[5] Krajský soud k žalobním námitkám konstatoval, že správní orgán I. stupně i žalovaná se dostatečně zabývaly otázkou, zda byly dány důvody ke správnímu vyhoštění. Krajský soud rovněž přisvědčil konstatování správních orgánů, že správním vyhoštěním dojde k zásahu do osobního života žalobce v důsledku nemožnosti pokračovat v léčebné rehabilitaci. Správní orgány se však dle krajského soudu dostatečně nezabývaly otázkou, zda srovnatelná rehabilitační péče může být žalobci poskytnuta mimo členské státy Evropské unie, a (pakliže by bylo zjištěno, že odpovídající péče mu jinde poskytnuta být

nemůže) otázkou, zda přerušení rehabilitační péče na dobu odpovídající uložené době zákazu vstupu na území členských států Evropské unie nebude mít zásadní vliv na zdravotní stav žalobce. Pro posouzení těchto skutečností však nejsou ve správním spise dostatečné podklady. Závěr správních orgánů, že nejde o nepřiměřený zásah do osobního života žalobce, tak dle krajského soudu nemá oporu ve správním spise, což představuje vadu řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Z tohoto důvodu krajský soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

II.
Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[6] Žalovaná (stěžovatelka) napadla rozsudek krajského soudu kasační stížností spojenou s návrhem na přiznání jejího odkladného účinku, a to z důvodů, které podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Návrh na přiznání odkladného účinku Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 24. 6. 2020, č. j. 5 Azs 186/2020 – 19, zamítl.

[7] Stěžovatelka uvádí, že v rámci správního řízení dostatečně zkoumala, zda rozhodnutím o správním vyhoštění nebude nepřiměřeně zasaženo do soukromého a rodinného života žalobce dle § 174a ve spojení s § 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců, a své závěry řádně odůvodnila. Stěžovatelka předně zdůrazňuje, že žalobce v takovém zdravotním stavu již vstoupil na území České republiky, nejedná se tedy o léčení v důsledku zranění nebo náhlého zhoršení zdravotního stavu v průběhu pobytu na území České republiky (jeho zdravotní stav se navíc v průběhu léčby zlepšil). Stěžovatelka opakuje svou argumentaci ohledně naplnění důvodů pro správní vyhoštění a možností řešení žalobcovy situace, které žalobce nevyužil.

[8] Stěžovatelka je rovněž toho názoru, že rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný, neboť v něm nebylo dostatečně odůvodněno, proč je nutné posuzovat, zda srovnatelná rehabilitační péče může být žalobci poskytnuta mimo státy Evropské unie. Stěžovatelka uvádí, že žalobce má možnost požádat o oprávnění k pobytu v jiném členském státě Evropské unie, jenž na základě konzultace s orgány České republiky rozhodne, zda záznam cizince bude ze Schengenského informačního systému vymazán. Rozhodnutím o správním vyhoštění tak dle stěžovatelky bez dalšího nezaniká možnost podat žádost o oprávnění k pobytu v jiném členském státě Evropské unie. Stěžovatelka závěrem namítá, že krajský soud se odchýlil od konstantního způsobu posuzování obdobných případů Nejvyšším správním soudem [např. rozsudky ze dne 12. 1. 2017, č. j. 7 Azs 322/2016 – 25, a ze dne 22. 8. 2017, č. j. 7 Azs 244/2017 – 21 (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz)]. V následném doplnění kasační stížnosti pak stěžovatelka upozornila, že jde o běžnou praxi, kdy cizinci spoléhají na to, že je v takovém zdravotním stavu nelze vyhostit, a doplnila ještě odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2020, č. j. 4 Azs 379/2018 – 30.

[9] Vzhledem k uvedenému stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[10] Žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti krátce zrekapituloval okolnosti případu svědčící v jeho prospěch (krátká doba nelegálního pobytu, zdravotní a ekonomické důvody, spolupráce se správními orgány) a uvedl, že neměl možnost jiného řešení své pobytové situace, neboť nesplňoval podmínky pro vydání dlouhodobého víza za účelem

strpění pobytu na území dle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Z těchto důvodů se žalobce ztotožňuje s rozsudkem krajského soudu.

III.
Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatelka byla účastnicí řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a jedná za ni k tomu pověřená zaměstnankyně s odpovídajícím právnickým vzděláním (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[12] Nejvyšší správní soud dále přezkoumal napadený rozsudek v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[13] Podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona o pobytu cizinců „*[p]olicie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který pobývá na území přechodně, s dobou, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, a zařadí cizince do informačního systému smluvních států, až na 5 let, pobývá-li cizinec na území bez platného oprávnění k pobytu, ač k tomu není oprávněn*“.

[14] Podle § 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců „*[r]ozhodnutí o správním vyhoštění podle § 119 nelze vydat, jestliže jeho důsledkem by byl nepřiměřený zásah do soukromého nebo rodinného života cizince*“.

[15] Podle § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců „*[p]ři posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště. Účastník řízení je povinen v rámci řízení poskytnout ministerstvu veškeré relevantní informace potřebné k posouzení přiměřenosti vydaného rozhodnutí*“.

[16] Podle § 50a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců „*[r]ozhodnutí o povinnosti opustit území členských států Evropské unie policie vydá cizinci, který není držitelem platného oprávnění k pobytu vydaného jiným členským státem Evropské unie a na území pobývá neoprávněně, u něhož nebyly shledány důvody pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění nebo pokud by důsledkem rozhodnutí o správním vyhoštění byl nepřiměřený zásah do jeho soukromého a rodinného života*“.

[17] Jak poukázala stěžovatelka, Nejvyšší správní soud již řešil případy, kdy cizinec pokračoval v lázeňské léčbě i přes to, že již neměl platné oprávnění k pobytu. Ovšem vzhledem k tomu, že jednotlivé případy se ve svých skutkových okolnostech (a v důsledku toho i ve způsobu řešení správními orgány a soudy) liší, nelze na jejich základě činit obecné závěry. V rozsudcích zmiňovaných stěžovatelkou šlo o případy, kdy krajský soud zamítl žalobu a Nejvyšší správní soud se zabýval zdravotním stavem žalobců pouze okrajově,

přičemž převzal argumentaci správních orgánů, dle níž cizinec „*není oprávněn dovolávat se svého špatného zdravotního stavu a nutnosti další léčby v České republice, neboť v takovém zdravotním stavu již do České republiky přicestoval*“ (rozsudek ze dne 19. 6. 2020, č. j. 4 Azs 379/2018 – 30, obdobně též v rozsudcích ze dne 12. 1. 2017, č. j. 7 Azs 322/2016 – 25, a ze dne 22. 8. 2017, č. j. 7 Azs 244/2017 – 21).

[18] Odlišné řešení však správní orgány zvolily ve věci, o níž Nejvyšší správní soud rozhodl rozsudkem ze dne 30. 3. 2022, č. j. 7 Azs 4/2022 – 19, kdy sama stěžovatelka potvrdila rozhodnutí, jímž nedošlo ke správnímu vyhoštění dle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona o pobytu cizinců, ale pouze k uložení povinnosti opustit území České republiky podle § 50a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Rozhodnutí stěžovatelky bylo v tomto případě zrušeno Krajským soudem v Ostravě (rozsudek ze dne 29. 11. 2021, č. j. 20 A 8/2021 – 40), jenž konstatoval, že stěžovatelka měla „*pokračovat v dokazování ohledně zdravotního stavu žalobce, neboť podle § 50 odst. 3 věty druhé správního řádu platí, že v řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní orgán povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena*“. Nejvyšší správní soud následně tento rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil, ovšem pouze ve výroku II., jenž se týkal nákladů řízení. S věcným posouzením Krajského soudu v Ostravě se Nejvyšší správní soud plně ztotožnil a uzavřel, že stěžovatel (tj. stěžovatelka) „*učinil kategorický závěr o přiměřenosti dopadů rozhodnutí o povinnosti opustit území do soukromého života žalobce, aniž by zjistil stav věci v takové míře, aby si mohl bez jakýchkoli pochybností učinit přesvědčivý úsudek ohledně naplnění či nenaplnění podmínek pro vydání rozhodnutí podle § 50a odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. Nelze proto souhlasit se stěžovatelem, že krajským soudem požadované doplnění skutkového stavu je zcela nad rámec jeho zákonných povinností*“.

[19] Rovněž v aktuálním případě se krajský soud komplexně zabýval úvahou, zda rozhodnutí o správním vyhoštění může představovat nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života žalobce dle § 119a odst. 2 ve spojení s § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, když přihlédl rovněž ke skutečnosti, že rozhodnutím o správním vyhoštění je stanovena doba, „*po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie*“, tedy nikoli pouze České republiky. Již ze samotného výroku rozhodnutí správního orgánu I. stupně je zřejmé, že smyslem a standardním důsledkem rozhodnutí o vyhoštění je zamezení vstupu na území všech členských států Evropské unie po stanovenou dobu. Skutečnost, že krajský soud tuto zřejmou skutečnost explicitně neuvedl, nepředstavuje důvod nepřezkoumatelnosti jeho rozsudku.

[20] Nejvyšší správní soud v této souvislosti připomíná, že má-li být rozhodnutí přezkoumatelné, musí být z jeho odůvodnění zřejmé, jaký skutkový stav vzal posuzující orgán za rozhodný a jak uvážil o pro věc podstatných skutečnostech, resp. jakým způsobem postupoval při posuzování těchto skutečností. Povinností soudu je řádně se vypořádat s žalobní argumentací (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 – 62, ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 – 76, či ze dne 21. 5. 2015, č. j. 7 Afs 69/2015 – 45). Současně je ovšem nutné zdůraznit, že nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu

Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006 – 74, publ. pod č. 1566/2008 Sb. NSS).

[21] O tom, že rozsudek krajského soudu je možné přezkoumat, svědčí rovněž to, že stěžovatelka byla schopna formulovat námitku vůči argumentaci soudu, dle níž je nutno posuzovat žalobcovy možnosti léčby mimo Evropskou unii. Stěžovatelka proti tomuto závěru soudu namítá, že žalobce měl možnost požádat o pobyt v jiném členském státě Evropské unie, který (po konzultaci s orgány České republiky) mohl rozhodnout o vymazání záznamu o něm ze Schengenského informačního systému. Samotná existence této hypotetické možnosti však žádným způsobem nezaručuje, že by byl v případě žalobce takový postup úspěšný. Vzhledem k tomu, že na existenci nenárokové výjimky z obecně závazného pravidla nelze založit úvahu o přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života žalobce, Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou námitku stěžovatelky, dle níž nebylo nutné posuzovat možnosti rehabilitační péče o žalobce, které existují mimo Evropskou unii.

[22] Nejvyšší správní soud nerozporuje skutečnost, že žalobce v nepříznivém zdravotním stavu již přicestoval do České republiky, neboť účelem jeho cesty byla právě rehabilitace. Ustanovení § 174a zákona o pobytu cizinců však nijak nerozlišuje, jestli ke zhoršení zdravotního stavu došlo v průběhu pobytu na území České republiky, či dříve. Účelem tohoto ustanovení je posouzení možných důsledků rozhodnutí správních orgánů, k nimž by mohlo dojít v budoucnu. Lze připomenout, že žalobce je po úrazu a fraktuře obratlů (v důsledku autonehody) upoután na invalidní vozík a má omezenou hybnost rovněž horních končetin (spolu s dalšími souvisejícími zdravotními problémy, např. inkontinencí moči i stolice) a neobejde se tedy bez cizí pomoci (do ČR přicestoval v doprovodu otce a bratra). Nejvyšší správní soud souhlasí se závěrem krajského soudu, že v této situaci bylo třeba posoudit, zda potenciální přerušení léčby na dobu stanovenou v rozhodnutí o vyhoštění nemůže představovat nepřiměřený zásah do soukromého života žalobce, k čemuž není ve správním spise dostatek podkladů.

[23] Nejvyšší správní soud ve shodě s hodnocením krajského soudu uzavírá, že správní orgány měly s ohledem na zdravotní stav žalobce posoudit, zda srovnatelná rehabilitační péče může být žalobci poskytnuta v zemi původu či jinde mimo území členských států Evropské unie. Pokud by bylo zjištěno, že odpovídající péče mu jinde poskytnuta být nemůže, bylo namístě se zabývat otázkou, zda přerušení rehabilitační péče na dobu odpovídají žalobci uložené době zákazu vstupu na území členských států Evropské unie (10 měsíců) by nemělo zásadní vliv na účinnost rehabilitační péče a zdravotní stav žalobce, k čemuž bylo třeba řízení doplnit o relevantní podklady. Zrušovací důvod, který krajský soud vymezil, v řízení o kasační stížnosti obstál.

IV.
Závěr a náklady řízení

[24] Nejvyšší správní soud tedy neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[25] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, náleží mu tedy vůči neúspěšné stěžovatelce právo na náhradu nákladů, které v řízení důvodně vynaložil.

[26] Žalobce byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem JUDr. Matějem Šedivým, pročež mu náleží náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením. Tyto náklady spočívají v odměně advokáta za dva úkony právní služby [odměna v plné výši 3 100 Kč za vyjádření ke kasační stížnosti a v poloviční výši 1 550 Kč za vyjádření k návrhu stěžovatelky na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 11 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 11 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif")] a v hotových výdajích advokáta za uvedené úkony právní služby ve formě režijního paušálu ve výši 2 x 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Žalobci proto náleží náhrada ve výši 5 250 Kč, zvýšená o částku 1 102 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celkem je tedy stěžovatelka povinna zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce na náhradě nákladů řízení částku ve výši 6 352 Kč, a to v přiměřené lhůtě stanovené ve výroku tohoto rozsudku.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 22. června 2022

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu